

SCHRIFTELIJKE VRAGEN AAN HET COLLEGE

Nb: vragen en antwoorden worden verzonden aan College, MT en alle raadsleden.

INDIENING

Steller vragen: Joke Ruitenberg-Alphenaar, PvdA

Datum: 16-01-2012

Onderwerp: **Het Overbos**

Wijze van beantwoording:

0 mondeling

-

- in raadsvergadering

x schriftelijk

uiterlijke beantwoording: [datum] 26-1-2012

VRAAG

-Is het bij de wethouder bekend, dat op het terrein van "het Overbos" de nesten van reigers vandaag zijn afgedekt met plastic ?

-Is dit conform de gemaakte afspraken met de Stichting Sint Jacob inzake de bescherming van het broedgebied van de reigerkolonie?

- Zo niet, wat denkt de wethouder te ondernemen tegen de verstoring van het broedgebied van de reigers?

Toelichting: Een wandelaar in "het Overbos" zag, dat 2 werknemers van een tuinbedrijf, de nesten van de reigers afdekten met plastic. Op zijn vraag beantwoorden zij dat bevestigend. Reigers waren verleden week al aan het nestenbouwen.

Informatie bij landschap Noord-Holland leverde op, dat men op deze manier probeert het broeden te voorkomen.

ANTWOORD

datum: 20 januari 2012

portefeuillehouder: Van de Stadt

antwoord:

1. Op vrijdag 13 januari 2012 is de gemeente door projectontwikkelaar AM namens Stichting Sint Jacob geïnformeerd over het o.m. afdekken van de reigernesten van de kolonie ten noorden van Het Overbos.
2. Tussen de gemeente en initiatiefnemer Stichting Sint Jacob zijn geen afspraken gemaakt over de nesten van de blauwe reiger bij Het Overbos in relatie tot de sloop van het bestaande Het Overbos en de bouw van Nieuw Overbos. De gemeente heeft hierin geen taak. Bevoegd gezag in het kader van de Flora- en faunawet is de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I).

Wel is bij de gemeente en initiatiefnemer bekend dat er een oude reigerkolonie aanwezig is nabij Het Overbos. Door de gemeente is hiervoor bij de initiatiefnemer vanaf het begin van de

projectontwikkeling Nieuw Overbos om aandacht gevraagd. Dit heeft geresulteerd in aandacht voor de kolonie in de flora- en faunaonderzoeken uitgevoerd door Royal Haskoning die onderdeel uitmaken van de ruimtelijke onderbouwing op basis waarvan de gemeenteraad het noodzakelijke projectbesluit voor Nieuw Overbos heeft genomen.

De “*Ecoscan Overbos te Heemstede*” (19 maart 2009) stelt dat alle vogels op basis van de Flora- en faunawet een streng beschermde status genieten. Werkzaamheden waarbij onder meer nesten van vogels worden verstoord zijn verboden. Voorst wordt aangegeven: “In het plangebied bevinden zich nesten van de blauwe reiger, deze waren tijdens het veldbezoek bezet (zie figuren 10 en 11). Nesten van de blauwe reiger zijn alleen tijdens het broedseizoen beschermd.”

Figuur 10. Reigers op nest (zie figuur 1 voor locaties)

Figuur 11. Locatie Reigernesten (alleen beschermd tijdens het broedseizoen)

Bij de aanbevelingen is opgenomen dat werkzaamheden buiten het broedseizoen van broedvogels moeten worden uitgevoerd om eventuele verstoring door geluid tijdens werkzaamheden te voorkomen. Het broedseizoen varieert per soort, maar loopt ongeveer van half maart tot half juli. Het broedseizoen start na aanvang broedactiviteiten.

Nadat exact bekend was welke bomen gekapt moesten worden ten behoeve van het project, is het rapport “*Ecologische inspectie te kappen bomen Overbos te Heemstede*” (29 april 2010) opgesteld. Hierin is extra aandacht gegeven aan de nesten van de blauwe reiger. Gesteld wordt: “Nabij het plangebied bevinden zich broedende blauwe reigers. Deze bevinden zich weliswaar niet in de te kappen bomen, maar deze mogen tijdens de bomenkap (en sloop van het gebouw) niet verstoord worden. Voor blauwe reigers kan het broedseizoen reeds vanaf eind januari beginnen en duurt tot juni. Gezien de geringe afstand tot de uit de kap en sloop voortvloeiende activiteiten is de kans dan groot dat door deze activiteiten de vogels verstoord worden. Dit betekent dat de bomenkap en sloop niet in deze periode plaats dient te vinden.”

Recent is er vanwege de voorgenomen sloop van en kap rondom Het Overbos door Royal Haskoning een ecologisch advies opgesteld “*Blauwe reigers bij locatie Overbos: aanpak mitigatie*” (13 januari 2012) (bijlage). Uitgangspunt van dit rapport is dat er geen nestbomen van de blauwe reiger permanent verdwijnen; alleen de mogelijkheid van verstoring van broedende vogels van de noordelijke kolonie tijdens werkzaamheden is aan de orde.

Het rapport concludeert dat het is toegestaan om broedgevallen te voorkomen door middel van het afdekken van nesten (waar mogelijk) of verwijdering ervan. Deze conclusie is getrokken op basis van de hieronder vermelde informatie.

Ingevolge de Flora- en faunawet is het onder andere verboden nesten van een beschermde diersoort (w.o. blauwe reiger) te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren. De verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet beperken zich bij vogels tot alleen de plaatsen waar gebroed wordt, inclusief de functionele omgeving om broeden succesvol te doen zijn, én slechts gedurende de periode dat er gebroed wordt. Hierop is een uitzondering namelijk voor nesten die het hele jaarrond zijn beschermd. Deze staan vermeld op de “Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep” van het ministerie EL&I. Hiervoor geldt het verbod het gehele jaar, met uitzondering van vogelsoorten op de lijst aangeduid als categorie 5, zoals de blauwe reiger. Deze nesten van deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd en is het toegestaan om voorafgaand aan het broedseizoen potentiële nestplaatsen ongeschikt te

maken om daarmee broedgevallen te voorkomen. Reden hiervan is dat dit soorten betreft die weliswaar vaak terugkeren op de plaats waar zij het hele jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden kunnen tot gevolg hebben dat de nesten wel jaarrond beschermd zijn.

Gelet op vorenstaande wordt ten aanzien van de noordelijke kolonie blauwe reigers door Royal Haskoning gesteld dat in de directe omgeving en verder (Berkenrode) alternatieve nestgelegenheid aanwezig is buiten verstoringsafstand. De soort is weinig gevoelig voor verstoring, getuige de algemene aanwezigheid in stedelijk gebied. Ook is de soort flexibel en goed in staat nieuwe nesten te bouwen. Reigerkolonies komen tamelijk algemeen voor in en rondom Heemstede. Tijdelijke aantasting is dan ook geenszins schadelijk voor de lokale populatie blauwe reigers. Er is dan ook geen reden (zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden) voor jaarrond bescherming van de nestplaatsen bij Het Overbos. Uit onderzoek van de nesten ter plaatse is gebleken dat er nog geen broedactiviteit is.

Om genoemde redenen is het nu toegestaan de nesten ongeschikt te maken. Gekozen is dit te doen door middel van het afdekken met plastic en – daar waar afdekken niet mogelijk is – het verwijderen van nesten.

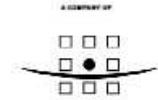
Door de hierboven beschreven aanpak wordt voorkomen dat blauwe reigers binnen verstoringsafstand tot broeden komen en vervolgens verstoord worden door de werkzaamheden. Aldus wordt ook voorkomen dat verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden.

Vorenstaande is door de gemeente voorgelegd aan Vogelbescherming Nederland. Deze heeft aangegeven dat correct wordt gehandeld (bijlage).

3. N.v.t.

bijlagen: [titels/omschrijvingen]

- Blauwe reigers bij locatie Overbos: aanpak en mitigatie; Royal Haskoning 13 januari 2012.
- Email Vogelbescherming Nederland 24 januari 2012.

ROYAL HASKONING

HASKONING NEDERLAND B.V.
WATER

Notitie

Aan : Hicham Rmila (Stichting Sint Jacob)
Van : Jeroen Groenendijk (Royal Haskoning)
Datum : 13 januari 2012
Kopie : Rob Oud (Van Rossum Infra)
Onze referentie : 9T3764.09/N/904438/Amst

Betreft : Blauwe reigers bij locatie Overbos: aanpak mitigatie

Inleiding

In verband met de voorgenomen herinrichting van het terrein van het verzorgingstehuis "Overbos" is aan Royal Haskoning gevraagd om ecologisch advies met betrekking tot de kolonie blauwe reigers ten noordoosten van het gebouw (eerder geconstateerd in rapportages van Kossen, 2010a, b; zie situatie in Figuur 1). Het gebouw wordt naar verwachting in februari/maart gesloopt (volgens op asbestsanering); ook zullen bomen worden gekapt. Er zullen geen nestbomen permanent verdwijnen; alleen de mogelijkheid van verstoring van broedende vogels tijdens de werkzaamheden is aan de orde.

Figuur 1: luchtfoto van locatie Overbos en omgeving. Blauwe ellips: locatie Overbos; rode ellips: kolonieplaatsen blauwe reiger.

Zonder mitigerende maatregelen bestaat de kans dat broedende blauwe reigers op kolonieplaats 1 door de werkzaamheden verstoord worden, hetgeen een overtreding van de Flora- en faunawet (artikel 11) zou betekenen. Kolonieplaats 2 zal gezien de afstand niet worden verstoord door de werkzaamheden.

In deze notitie worden de volgende zaken uitgewerkt:

- beschermingsstatus van de blauwe reiger in deze specifieke situatie
- waarnemingen m.b.t. voorkomen en broedactiviteit van blauwe reiger
- aanpak mitigerende maatregelen voor kolonieplaats 1
- monitoring en vervolgstappen

Juridisch kader

De blauwe reiger valt onder categorie 5 van de jaarrond beschermde soorten van de Flora- en faunawet, hetgeen inhoudt dat nestplaatsen van deze soort alleen jaarrond beschermd zijn als hier een specifieke ecologische reden voor is (Dienst Regelingen van MinLNV, 2009).

Voor jaarrond beschermde vogelsoorten (van categorie 1 t/m 4 of van categorie 5 met ecologische noodzaak) geldt dat de functionaliteit van de nestplaats niet aangetast mag worden. De kap van nestbomen is dan in principe verboden, tenzij kan worden aangetoond dat in de directe omgeving een alternatieve nestplaats voorhanden is waar de betreffende individuen zonder verlies van broedsucces gebruik van kunnen maken. Voor niet-jaarrond beschermde soorten geldt dat de nestplaatsen buiten het broedseizoen niet beschermd zijn. Het is daarnaast toegestaan om voorafgaand aan het broedseizoen potentiële nestplaatsen ongeschikt te maken, om daarmee broedgefallen te voorkómen.

De kolonieplaats 1 beslaat enkele bomen direct ten noordoosten van het gebouw. In de directe omgeving is nog een grote hoeveelheid parkbos aanwezig buiten verstoringsafstand, waarin ook kolonieplaats 2 ligt. Bovendien zijn er nog meer bosachtige stadsparken in de omgeving aanwezig, waaronder Berkenrode. Er is dus veel alternatieve nestgelegenheid aanwezig voor de blauwe reiger. De soort is weinig gevoelig voor verstoring, getuige de algemene aanwezigheid in stedelijk gebied. Ook is de soort flexibel, dus goed in staat om nieuwe nesten te bouwen. Reigerkolonies komen tamelijk algemeen voor in de regio rondom Heemstede-Haarlem (gegevens SOVON). Tijdelijke aantasting van de broedgelegenheid van kolonieplaats 1 is dan ook geenszins schadelijk voor de lokale populatie blauwe reigers. Er is dan ook geen ecologische reden voor jaarronde bescherming van nestplaatsen in de situatie van Overbos.

Conclusie 1: de nestplaatsen van de blauwe reiger bij de locatie Overbos zijn niet jaarrond beschermd.

Voorkomen en broedactiviteit blauwe reiger

Er zijn veldbezoeken gebracht door een ecooloog van Royal Haskoning op 6 en 13 januari 2012. Twee kolonieplaatsen nabij Overbos zijn hierbij onderzocht op aanwezigheid van blauwe reigers. Op beide plekken zijn op beide data blauwe reigers op en nabij de nesten waargenomen. Op 13 januari zijn daarnaast met behulp van een ladder en klimgerei enkele nesten onderzocht op sporen van broedactiviteit.

In de onderzochte nesten is alleen oud nestmateriaal aangetroffen (takken, stukken elektriciteitsdraad, zie Figuur 2), geen verse takjes, veren, gras of iets dergelijks. Er lagen geen eieren. Er waren relatief weinig uitwerpselen onder de nestlocaties. Op een aantal nesten was een reiger aanwezig, mogelijk "lonkende" mannetjes. Er was dus nog relatief weinig activiteit en van broedactiviteiten was nog geen sprake. Aangenomen kan worden dat de broedactiviteit van de kolonie synchroon loopt, dus dat de broedactiviteit op alle nesten min of meer gelijktijdig begint. Van de blauwe reiger is bekend, dat deze in februari veelal begint met broeden. Gezien het zachte weer is te verwachten dat het broeden zelfs al eerder zal aanvangen.

Conclusie 2: tot op 13 januari 2012 was nog geen sprake van broedactiviteiten van de blauwe reiger rondom locatie Overbos. Deze kunnen echter zeer binnenkort aanvangen.

Figuur 2. Nestmateriaal van de onderzochte reigernesten.

Mitigatie

Aangezien de nestplaatsen rondom het plangebied niet jaarrond beschermd zijn (conclusie 1), geldt dat deze buiten het broedseizoen ongeschikt mogen worden gemaakt om broedgevallen te voorkomen. Er is nog geen broedactiviteit geconstateerd (conclusie 2), waardoor ongeschikt maken dus nog mogelijk is.

Er dienen maatregelen te worden genomen om vestiging van broedgevallen te voorkomen tot aan de aanvang van de sloop. Na aanvang van de sloop mag worden aangenomen dat de reigers, mochten ze alsnog arriveren en gaan broeden, geen last hebben van de sloopactiviteiten: ze zijn dan immers ondanks het geluid en de trillingen gaan broeden. Aanvang van kap en sloop voor het broedseizoen is niet haalbaar gebleken.

Mogelijkheden voor ongeschikt maken van nesten zijn weergegeven in Tabel 1. Permanente effecten hebben de grootste ecologische impact en zijn daarom vanuit oogpunt van de soort niet te prefereren. Tijdelijke maatregelen kunnen na afloop van de werkzaamheden (of zelfs eerder) worden verwijderd/gestopt, zodat in een volgend seizoen de nestplaatsen weer beschikbaar zijn. Aan sommige van de tijdelijk-effect maatregelen kleven echter bezwaren: een knalapparaat zal hoogst waarschijnlijk overlast voor omwonenden opleveren. De "reigerjager" heeft een waterslang nodig en moet bij elk nest worden geplaatst; dit is een lastige en kostbare zaak.

Tabel 1. Mogelijke maatregelen ter voorkoming van broedgevallen.

<i>tijdelijk effect</i>	<i>permanent effect</i>
<ul style="list-style-type: none"> - nesten afdekken met plastic - bewegingsmelder met waterstraal bij nest plaatsen ("reigerjager") - geluidsverstoring met knalapparaat - aanvang kap en sloop en continuering gedurende broedseizoen 	<ul style="list-style-type: none"> - nesten verplaatsen - nesten verwijderen

ROYAL HASKONING

Met de initiatiefnemer is dan ook afgesproken dat de mitigatie als volgt wordt aangepakt:

- nesten worden binnen enkele dagen met plastic afgedekt zodat ze niet bruikbaar zijn. Het is belangrijk hierbij te zorgen dat het plastic niet kan inzakken, zodat reigers niet alsnog bovenop het plastic gaan nestelen.
- waar dit niet mogelijk is (bv op dunne, slecht bereikbare takken) wordt het nest verwijderd
- het plastic wordt weer volledig verwijderd als de afdekking niet meer nodig is, op een nader te bepalen moment. In principe kan dat na aanvang van de sloop.
- de sloop wordt na aanvang zo continu mogelijk doorgezet, zodat een constante hoeveelheid geluid en trillingen broedgevallen voorkómen.

Er is dus gekozen voor tijdelijke maatregelen waar mogelijk, met uitwijking naar een meer permanente maatregel waar nodig. Met nadruk wordt hier vermeld dat de afdekking c.q. verwijdering van de nesten zo snel mogelijk zal moeten plaatsvinden. De weersomstandigheden zijn zeer zacht en de verwachting is dat de reigers zeer snel tot broeden zullen overgaan indien ze de kans krijgen.

Tabel 2. Geschiktheid van perioden voor mitigatie en werkzaamheden.

	jan	feb	mrt	apr	mei
ongeschikt maken reigernesten*	orange	red	red	red	red
aanvang werkzaamheden*	green	green	orange	red	red
doorgang werkzaamheden na aanvang	green	green	green	green	green

**op voorwaarde dat geen vogelbroedgevallen worden verstoord*

Conclusie 3: er is in overleg met initiatiefnemer een aanpak gekozen om broedgevallen te voorkomen, waarbij de blauwe reiger minimale effecten ondervindt.

Conclusie m.b.t. Flora- en faunawet

De hierboven beschreven stappen en de conclusies 1, 2 en 3 leiden tot de laatste conclusie:

Conclusie 4: Door de hierboven beschreven aanpak wordt voorkomen dat blauwe reigers binnen verstoringafstand tot broeden komen en vervolgens verstoord worden door de werkzaamheden. Aldus wordt ook voorkomen dat verbodsbepalingen uit artikel 11 van de Flora- en faunawet worden overtreden.

Vervolgstappen

- Wekelijks zal door een ecooloog worden gemonitord of de mitigerende maatregelen effectief zijn, tenminste tot de aanvang van de werkzaamheden. Waar nodig kunnen aanpassingen worden gedaan.
- Na aanvang van de sloopwerkzaamheden zal in overleg met initiatiefnemer worden besloten wanneer het plastic wordt verwijderd.
- Het plastic zal dan t.z.t. volledig worden verwijderd, zodat geen vuil/afval meer aanwezig is en de nesten later weer beschikbaar zijn voor de blauwe reiger.
- De sloop zal in verband met het broedseizoen van andere vogelsoorten bij voorkeur in februari moeten aanvangen.
- Mogelijk is voorafgaand aan de sloop nog controle nodig op broedgevallen van andere vogelsoorten in het rondomliggende bos en struweel, door een ecooloog. Dit zal later bepaald worden.
- Na afronding van de monitoring zal verslag worden gelegd van de resultaten.

Bronnen

- **Dienst Regelingen, Ministerie van LNV, 2009.** Bijlage Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.
- **Kossen, H.H.J., 2009.** Ecoscan Overbos te Heemstede. Royal Haskoning rapport 9V0899/R/HK/1.
- **Kossen, H.H.J., 2010.** Natuurwaardenonderzoek 2010 Overbos te Heemstede. Toetsing aan de Flora- en faunawet. Royal Haskoning rapport 9W0140/R/902925/Amst.
- **Kossen, H.H.J., 2010.** Ecologische inspectie te kappen bomen Overbos te Heemstede. Royal Haskoning notitie 9W0140/N/902925/Amst (29 april 2010).

Gerard Klaassen

Van: Servicecentrum [vogelinfo@vogelbescherming.nl]
Verzonden: dinsdag 24 januari 2012 13:00
Aan: Gerard Klaassen
Onderwerp: RE: afdekken nesten reigers i.v.m. sloop gebouw in omgeving
Geachte heer Klaassen,

Hartelijk dank voor uw e-mail.
Ik heb overlegd met een van onze juristen en wij komen tot de conclusie dat er correct gehandeld wordt (in lijn met de interpretatie van de wet door EL&I). De verwachting is dat de reigers die niet kunnen terugkeren op hun oude nest in de buurt een nieuw nest gaan bouwen. Of zij in 2013 terugkeren naar het oude nest of hun nest van 2012 gebruiken is niet te zeggen. Wellicht dat jonge vogels de vrijgekomen nesten gaan gebruiken.

Met vriendelijke groet,
Gerald Derksen

Van: Gerard Klaassen [mailto:GKlaassen@heemstede.nl]
Verzonden: donderdag 19 januari 2012 15:55
Aan: Servicecentrum
Onderwerp: afdekken nesten reigers i.v.m. sloop gebouw in omgeving

Geachte mevrouw, heer,

In de gemeente Heemstede is een (eeuwen)oude blauwe reigerkolonie aanwezig. In de directe nabijheid hiervan staat een groot vm. verzorgingshuis dat binnenkort wordt gesloopt en daarna een nieuw gebouw gebouwd zal worden.

Door Royal Haskoning is onderzoek verricht naar de consequenties van de aanwezigheid van de kolonie op de sloop en de bouw. Geconcludeerd is dat voorkomen dient te worden dat de reigers gaan broeden. Het is toegestaan om de nesten hiertoe voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te maken en zo broedgevallen te voorkomen. Dit is deze week gebeurd door middel van het met plastic afdekken van de nesten. Het rapport van Haskoning voeg ik bij deze e-mail.

Mijn vraag aan u is of correct wordt gehandeld en vooral of na het verwijderen van de afdekking de reigers weer zullen terugkeren op deze nesten.

Met vriendelijke groet,
Gerard A.M. Klaassen
Senior beleidsmedewerker ruimtelijke ordening
Afdeling Ruimtelijk Beleid
A: Raadhuisplein 1, 2101 HA Heemstede
P: Postbus 352, 2100 AJ Heemstede
T: 023 - 5485765
F: 023 - 5485700
E: gklaassen@heemstede.nl
W: www.heemstede.nl

De informatie in dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde.
Verstrekking aan en gebruik door anderen is niet toegestaan.
Door de elektronische verzending van het bericht kunnen geen rechten worden
ontleend aan de informatie.

Kijk ook eens op onze website: www.heemstede.nl

Servicecentrum

25-1-2012